

Gjenbruk av geodata – en samfunnsfaglig analyse

April 2022

Agenda Kaupang AS for Kartverket

Agenda

1. Om prosjektet
2. Viktigste funn
3. utfordringer og gap
4. Forslag til tiltak

Om prosjektet

Om prosjektet

- ▶ Gjennomført i perioden november 2021 til april 2022
- ▶ Deltakere
 - ▶ Fra Kartverket: Arvid Lillethun (oppdragsgivers prosjektleder) og Bernt Audun Strømsli
 - ▶ Fra Agenda Kaupang: Morten Stenstadvold, Hege H. Bogen og Kjersti Nordskog (ansvarlig konsulent). Gjermund Lanestedt har kvalitetssikret
- ▶ Oppdraget springer ut fra:
 - ▶ Nasjonal geodatastrategis delmål 1.3, og
 - ▶ Strategiens handlingsplan, tiltak 12 – «Sikre gjenbruk av geodata innsamlet etter offentlige krav

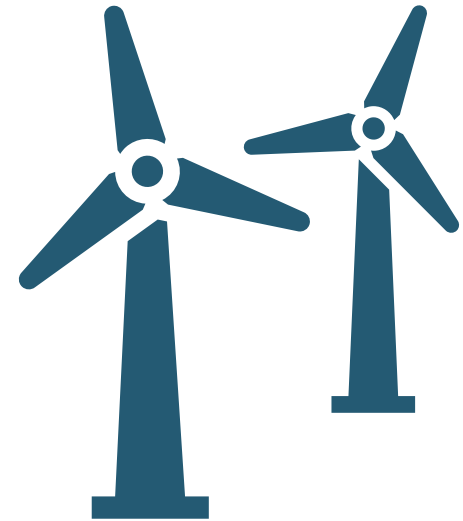

Målsetning for prosjektet

- ▶ Gi en overordnet beskrivelse av gjenbruk som del av digitaliseringspolitikken og nasjonale digitaliseringsstrategier, status og muligheter
- ▶ En beskrivelse av nåsituasjonen
 - ▶ Kartlegge og beskrive offentlige prosesser der det foregår innsamling av geodata. Hvorfor kartlegges det? Hva skal data brukes til? Samles det for lite eller for mye data? Er det samsvar mellom kartleggingsplikt og bruk?
 - ▶ Beskrive aktørbildet, kartlegge og beskrive hvilke geodatagrupper som samles inn, volum og verdi, kartlegge og beskrive hvilke mekanismer som finnes for samordnet og standardisert datainnsamling i prosessene,
- ▶ Kartlegge og beskrive mottakssystemer
- ▶ Analysere utfordringer og gap knyttet til innsamling av data
- ▶ Gjøre grove gevinstvurderinger av mulighetene som ligger i bedre systemer for gjenbruk av data innsamlet etter offentlige krav
- ▶ Presentere forslag til tiltak knyttet til utfordringene som er identifisert

Metode

- ▶ Data samlet inn gjennom totalt 22 intervjuer
 - ▶ 11 stk. intervjuer med fokus på to stk. case
 - ▶ E16-utbygging Sandvika – Wøyen
 - ▶ Vindkraftutbygging
 - ▶ 11 stk. generelle intervjuer
- ▶ Dokumentstudier
- ▶ Prosjektet har fokus på data som er samlet inn etter offentlige krav
 - ▶ Vår datainnsamling er i hovedsak knyttet til planprosesser etter plan- og bygningsloven (PBL) og til prosessene for vindkraftutbygging etter konsesjonsloven

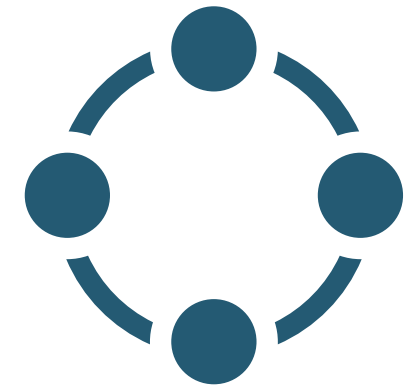

Viktigste funn

Funn om databruk i offentlige prosesser

- ▶ Geodata inngår i mange offentlige prosesser
 - ▶ konsekvensutredninger, reguleringsplaner, prosjektering av utbyggingstiltak, konsesjonsprosesser og prosjektgjennomføring
- ▶ Allerede eksisterende data brukes, der disse finnes
- ▶ Egne kartlegginger gjøres også
 - ▶ når det ikke finnes eksisterende data
 - ▶ når tidligere kartlegginger ikke er på det detaljnivået prosjektet trenger
 - ▶ når det er behov for å kartlegge underveis i prosjektet, eller
 - ▶ for å dokumentere situasjonen etter at prosjektet er ferdigstilt
- ▶ Den viktigste årsaken til egen innsamling er ønsket om reduksjon av usikkerheten og risiko i prosjektet

Funn om egne kartlegginger

- ▶ Omfanget varierer, men det vil nesten alltid være behov for egne kartlegginger i et prosjekt
 - ▶ Nye kartlegginger oftest innenfor områder som naturtyper, arter og kulturminner
- ▶ Det er sjelden kartleggere blir pålagt å levere egeninnsamlede data til oppdragsgiver eller nasjonale dataeiere
 - ▶ Oppfordres til å gjøre det, sjelden et krav
 - ▶ Likevel ikke uvanlig at det gjøres
- ▶ Det er stor variasjon i hvilke krav dataeiere stiller til innleverte data
 - ▶ Datastandarder
 - ▶ Begrepsbruk
 - ▶ Metadata
 - ▶ Kvalitetskrav

Funn om mottak av data

- ▶ De fleste offentlige etater som forvalter data har tilrettelagt for mottak av data, men
 - ▶ mottaksløsningene er forskjellige
 - ▶ forskjellige brukergrensesnitt
 - ▶ ulike nivåer av funksjonalitet
- ▶ Dagens insentiver for datadeling
 - ▶ legge til rette for og stimulere til avlevering til nasjonale databaser
 - ▶ gjennom brukervennlige avleveringsløsninger, eller
 - ▶ å betale for at avlevering gjøres
 - ▶ i noen tilfeller - krav i kontrakt

Eksisterende mottakssystemer

- ▶ Mange mottakssystemer for data – ulike grensesnitt og funksjonalitet, for ulike brukergrupper. I rapporten omtales:
 - ▶ Kartverket/Geovekst: Sentral FKB
 - ▶ Statens vegvesen: NVDB – Nasjonal vegdatabank
 - ▶ Riksantikvaren: Askeladden
 - ▶ NGU: NADAG (Nasjonal database for grunnundersøkelser)
 - ▶ Artsdatabanken: Artskart
 - ▶ Artsdatabanken: Natur i Norge (NiN)
 - ▶ Norske forskningsinstitusjoner: Living Norway
 - ▶ NVE: Faresonekart og Aktsomhetskart

Gevinstvurderinger

«Noen geodata er bestandige over tid, og data som er samlet inn i dag, vil være like aktuelle om 40–50 år. Tilgjengelighet av slike datasett over tid kan høste gevinster i generasjoner.»

«Ifølge en av våre informanter påløper det i vindkraftprosjekter ofte 3–4 mill. kroner i kostnader knyttet til konsesjonssøknader. Dersom det aktuelle området hadde vært kartlagt i forkant, kunne 10–20 prosent av disse kostnadene vært spart.»

The slide features a white background with abstract orange geometric shapes. A large, solid orange shape is located in the bottom-left corner. In the upper-middle section, there are several orange-outlined shapes: a large triangle, a smaller triangle to its left, and a stepped polygon above the large triangle. The text 'Utfordringer og gap' is written in orange on the large solid shape.

Utfordringer og gap

Hvor ligger utfordringene for gjenbruk av geodata?

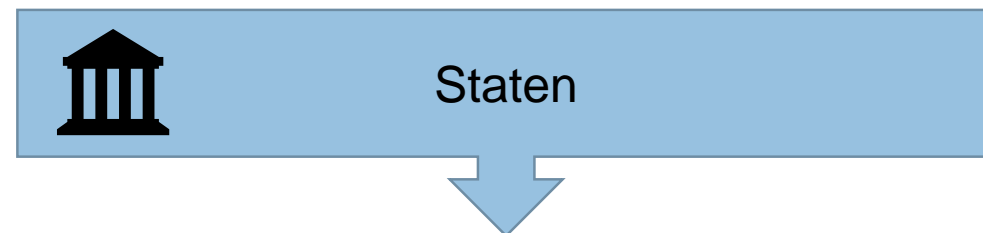
- ▶ Systemer og kultur
- ▶ Bestillere kan ta mer ansvar
- ▶ Offentlige geodataforvaltere kan tilrettelegge bedre
- ▶ Juridiske spørsmål må avklares
- ▶ Manglende finansiering hindrer gjenbruk
- ▶ Ikke alle data har like stort gjenbrukspotensial

Forslag til tiltak

Oppsummering av tiltak

- Juridiske virkemidler: Juridiske krav, sertifiseringsordning
- Økonomiske virkemidler: Insentiv, disinsentiv
- Råd og veiledning: Veiledningsmateriell, etterutdanningstilbud

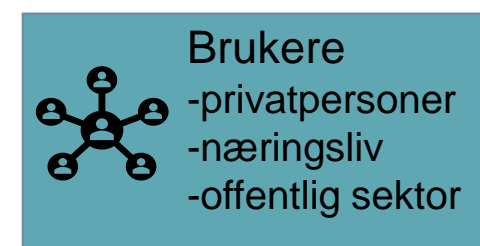
- Kompetanseutvikling
- Rutiner for datadeling
- Kultur for deling

- Stille krav om deling
- Rutiner for datadeling
- Kultur for deling

- Brukervennlige mottakssystemer
- Felles standarder
- Kvalitetskontroll
- Insentiver for deling
- Informasjon og veiledning

Tiltak for staten og kartleggere

Hva kan staten gjøre?

- ▶ Utnytte juridiske virkemidler
- ▶ Opprette en etterutdannings- eller sertifiseringsordning for kartlegging av geodata
- ▶ Bevilge penger til registrering og tilgjengeliggjøring av allerede innsamlede data
- ▶ Utvikle veiledningsmaterieill

Hva kan kartleggere gjøre?

- ▶ Bruke nasjonale standarder og metodikker for kartlegging
- ▶ Økt kompetanse og bevissthet om gjenbruk blant kartleggere

Tiltak for bestillere og dataeiere

Hva kan bestillere gjøre?

- ▶ Stille krav om innsending av data til nasjonale baser
- ▶ Utvikle rutinebeskrivelser, kvalitetssystem og datadelingskultur hos bestillere

Hva kan dataeiere gjøre?

- ▶ Utvikle mer brukervennlige mottaksløsninger for geodata
- ▶ Utvikle felles standarder for data
- ▶ Utrede muligheten for automatisert kvalitetskontroll
- ▶ Utrede muligheten for mottakssentral for geodata
- ▶ Gi god informasjon og veiledning

Takk for oppmerksomheten – og lykke til med datadelingen!

AGENDA
KAUPANG

Agenda Kaupang bidrar til omstilling og utvikling av offentlig sektor. Vi bistår ledere og medarbeidere med faktabaserte beslutningsgrunnlag og effektivisering av prosesser. Agenda Kaupang gjennomfører analyser og rådgiving innen ledelsesutvikling, styring, økonomi, organisasjonsutvikling og digitalisering.